

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 8 kor.
Félévre 4 kor.
Negyedévre . . 2 kor.

Egyes szám ára 10 fill.

Megjelenik minden
vasárnap.

Telefon szám: 15.

NÉPJOG

POLITIKAI HETILAP.

A FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség:

Kaposvár, Zárda-utca
17. szám,

hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény inté-
zendő.

A kiadóhivatal

munkakörét *Hagelman*
Károly könyvkereskedő
vállalván magára, az előfizet-
ések, nyilvánt. és hirdetési
díjak és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások ide-
intezendők.

Szalay Károly

(1830—1906.)

Szomorú, lesújtó hír érkezett s. hó 6-án a reggeli órákban városunkba. A közügyek egyik kiváló előharcosa, a népbarátja, a vármegyei függetlenségi párt megalakítója és mind haláláig oszlopos tagja és lapunknak, a „Népjog“-nak megalapítója és hosszú éveken keresztül fáradhatatlan felelős szerkesztője, *Szalay Károly*, kaposvári ügyvéd, meghalt rövid szenvedés után Békásmegyeren, Pestmegyében, 77 éves korában.

Összegyülemlik a könny szemünkben, szívünk összeszorul és torkunkat a zokogás fojtogatja, ha a halálnak eme áldozatára gondolunk. Hogy el kellett némulni a szónoki ajknak, hogy lezárultak beszédes szemei. Letört a vezér, a függetlenségi harcok egyik vezéralakja!.. Meghalt a jótevő ember, ki embertársai jóvoltáért élt, ki embertársai jóvoltáért a tűzbe ment. Elmúlt az ügyvédi kar egyik oszlopos tagja, ki ügyes-bajos embertársait lángelméjével segítette. Ő már nincs többé! A halálos kór megtámadta; egy ideig mintha küzdött volna a halállal, de csakhamar elerőtlenedtek sok harcban megerősödött izmai és a mindenkori győző most legyőzetett. Fáradt teste az anyaföldnek pihenés végett átadatott.

Nyugodjék, pihenjen békével!

Életrajzi adatai a következők:

Szalay Károly 1830. június 5-én született Lellén. Atyja *Szalay József* lellei földbirtokos volt. Középiszkolai tanulmányait Székesfehérvárott, jogi tanulmányait a budapesti egyetemen végezte, a mikor is a bírói pályára lépett. Függetlenség után vágyó lánglelkének azonban a hivatali korlátok szűknek bizonyultak és csakhamar lemondott állásáról és a hatvanas évek elején Kaposvárott ügyvédi irodát nyitott. Rövid pár év alatt irodája Somogyvármegye legnagyobb irodája lett, melyet a peres felek tömegesen kerestek fel.

A politikai pályán is kiváló szerep jutott a részére. Egész életét a függetlenségi eszméknek szentelte és első nagy győzelme 1867. évben volt, a mikor *Kossuth Lajos* függetlenségi képviselő zászlaját a kaposvári választó kerületben dicsőséges győzelemre segítette juttatni, mint a választás egyik legönzötlenebb és legtevékenyebb intézője, *Somssich Pál*, akkori képviselőházi elnök nagybefolyású somogyvármegyei földbirtokos és kormánypárti férfiú ellen. A kormánypárt ismert erőszakosságával mindenképpen megakartá buktatni a függetlenségi eszmék atyjának zászlaját, de *Szalay Károly* gyűjtő szavaival és fáradságot nem ismerő tevékenységével ellensúlyozta az erőszakoskodást és óriási többséggel vitte győzelemre *Kossuth Lajos* zászlóját. Somogyvármegyében azon időben, mikor még az egész országban összesen 7 függetlenségi orsz. képviselő volt, ugyszólván ő volt a függetlenségi eszmék megalkotója és egész életén át buzgó munkása.

1883-ban a csurgói választó kerületben megválasztották országgyűlési képviselőnek és ezen kerületet képviselte 1901. évig.

Somogyvármegye törvényhatósági bizottságának, közigazgatási s több albizottságának és Kaposvár város képviselőtestületének tagja, a Somogyvármegyei függetlenségi és 48-as párt tiszteletbeli elnöke volt a megboldogult. Néhány évvel megelőzte a halálban testvéröccse *Szalay Imre*, a lengyeltóti-i választókerület hosszú éveken keresztül függetlenségi orsz. képviselője.

1851. évben nőül vette a lánglelkű irónőt, *Kisfaludy Atalát*, kivel 55 évig boldog házasságban élt. Házasságukból három leány származott: *Alice* férj. *Mezriczky Elekné*, a kinél utolsó perceit élte, *Fruzina* férj. dr. *Obetkó Károlyné*, neves költőnő és *Elza* özv. dr. *Roboz Zoltánné*. Halálát családján kívül nagy kiterjedésű rokonsága és számtalan barátja gyászolják.

Haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki.

Alólírott fájdalomtól megtörtént szívvel tudatjuk a legjobb férj, atya, após, nagyapa és szeretett rokonnak *Szalay Károly* úrnak volt országgyűlési képviselő, Somogyvármegye törvényhatósági és közigazgatási bizottsági, Kaposvár város képviselőtestületi tagja, köz- és váltó ügyvédnek s. hó 6-án, életének 77-ik évében Csillaghegyen (Pestmegye) történt gyászos ethunyát. A megboldogultnak hült tetemei s. hó 7-én, pénteken d. u. 5 órakor fognak Csillaghegyen a róm. kath. egyház szertartásai szerint örök nyugalomra helyeztetni, és az engesztelő szentmise-áldozat folyó s. hó 10-én Kaposvárott reggeli 8 órakor az Úrnak bemutatni.

Áldás és bék. lebegjen drága hamvain!

Özv. *Szalay Károly* szül. *Kisfaludy Atala* neje. *Mezriczky Alice*, dr. *Obetkóné Szalay Fruzina*, özv. dr. *Robozné Szalay Elsa* gyermekei. *Mezriczky Elek*, dr. *Obetkó Károly* vő. *Roboz Babette*, *Roboz Elsa* unokái. *Kisfaludy Málvin*, Somogyvári *Somogyi Lajos*, *Kisfaludy Ákos* és neje rokonai.

Protekción-düh.

Irta: Lengyel Zoltán.

Tudjátok-e mi az a lavina? Az iskolában nekünk úgy magyarázták: a lavina úgy keletkezik, hogy a kecske az Alpesek tetején megrug egy követ. A kő gurulni kezd lefelé. A mint gurul, hó és jég ragad rá. És mind nagyobb és mind nagyobb lesz az így keletkező hólabda. Már fákat tép ki, aztán egész gleccsereket magával ragad. Mire irtózatos robajjal és dübörgéssel a völgykatlanba ér, már teljesen elborítja az ott fekvő falut, összezuzza házait és elpusztítja lakóit.

Nem minden lavina keletkezik kecskerugástól. De akárhogy jön is létre, hatása többé-kevésbé egyforma. Pusztító és veszedelmes. Hát azt tudjátok-e, hogy mi az a protekción-düh? Ugy tapasztaltam: valamikor egy egészen ostoba politikai kecske eldicsekedett azzal, hogy ő ott fenn micsoda nagy ember. Kinevez, áthelyez, előléptet, koncessiókat kieszközöl. Kinek mi tetszik, megszerzi. Közvetítő szent ő a kormányzat mindenhatóhoz. Áldást osztó bőségszaru az elhagyatott vidékiek számára.

És a vidékiek ezt elhitték. És szállt a hír tovább. És a hogyan szállt mind több és több embert ragadott magával és mind többet fogott el a protekción-láz, míg végre fákat, sziklákat tördelve elborította az egész országot és maga alá temetett minden közügyet és minden embert, ki azzal foglalkozott.

Nem minden protekción ügy keletkezett ekként. Akárhogyan is

jöttek azonban rá; hatásában mégis egyforma. Veszedelem a nemzetre, pusztító a közérkölcökre.

Mert hát mi a protekción? Nem a közügyek elintézése. Ez kötelessége annak, ki felvállalta. Nem is a kerület és vidéke jogos igényeinek kivitele a kormánynál. E pártfogás és véleményezés is helyén való. Minden vidék dolgát a maga választottja ismerje meg és csinálja is. Nem is bizonyos fontos állások betöltésére nézve (államtitkár, főispán stb.) adott vélemény. Bizalmi állásokat a hivatottak bizalma szerzi és tartja meg.

A protekción: jogosulatlan előnyök kieszközlése a többi jogosult rovására. Tehát tisztességtelen verseny. Előhaladás a pályán nem az érdem, hanem az atyafiság, a politikai befolyás, legtöbbször a közérdek ellenére tett politikai szolgálatok fejében. Mert senki se gondolja, hogy az ilyen törvénytelenesség árát meg nem kéri a kormányok. Ha igazán protekción a protekción: azért vagy tenni kell valamit, vagy el kell hallgatni valamit. Minden ilyennek tehát a köz issza meg a levét.

Kormány, a mely csinálja, képviselő, aki közvetíti, polgár és tisztviselő, aki igénybe veszi: egyaránt bünt követ el. El is mondjuk mindnyájan. Tiltakozunk is ellene mindnyájan. Fogadkozunk is, hogy elkerüljük. És máig is nő, dagad az ár és azzal fenyeget, hogy elpusztít minden közügyet s elborít mindenkit, ki közügygyel foglalkozni szokott.

Az ellenzék kormányra jutása idején tapasztaltam. Két hét alatt valami háromszáz ilyen kérést juttattak hozzám. Háromszázat — hoz-

zám! Hozzám, aki senki se vagyok s a ki inkább ketté hasítottja magát, mintsem törvénytelen dolgot közvetítsen. S a kinek e tulajdonsága eléggé ismeretes.

300 protekción ügy két hét alatt! Tudjátok-e mit jelent egy ügynek sikeres elintézése? Meg kell hallgatni a kérést vagy elolvasni a levelet. Előzetesen válaszolni rá, összegyűjteni a hasonló dolgokat. Felmenni a miniszteriumi iktatóba. Kikerestetni a számát. Felkutatni a referenset. Beszélni az osztályvezetővel. Audenciázni a miniszternél és az államtitkárnál. S mindezen kálváriát végig csinálni esetleg tiszszer is, mert hol ez ügy nincs fenn, hol kiegészítésre beküldték, hol az előadó van szabadságon. És így tovább. S mikor kálváriát tiszszer végigjártuk, akkor a legtöbbször megtudni, hogy barátom sajnálom X. gróf Z. főherceg Y. kormányfőfiú óhajára másképp kellett tennem, fontos közszolgálati érdekből nem tehettem eleget óhajodnak, majd máskor stb.!

300 ügynek a felvétele és előzetes elválaszolása tehát két heti munka. Az elintézés átlag 1500 ut Budapesten, 3000 kihallgatás és értekezés, 2000 levél stb. Összesen egy embernek teljes esztendőre való elfoglaltság. Dehát hogy tudjak ennek eleget tenni, ha minden két hétben küldenek fel egy egész évre való munkát.

De nem is lehet, nem is kell, nem is szokás. Ha külön irodát tartunk rá, akkor se lehet. Ha szível, lélekkel rajta csüggünk: akkor se kell. És egyáltalán nem is szokás.

T Á R S A.

Halál.

Csak kevesen voltak már bent a kórteremben; néhány gyerekmedikus, kik ropant ambícióval kezdtek neki a klinikájáráshoz s így visszamaradtak, mikor a kis asszisztens becsöngette az apácát a 78-as beteg mellé, mert haldoklott.

A fiúk erősen kíváncsiak voltak. A boncasztal lámpalázán már átestek, de a halál a maga rövid drámájával még nem játszódtott le szemük előtt. Egy-kettőn áthorogzott még a gyermekkorban beléjük csepegtetett misztikus hajlam, de azért valamennyien elhatározták magukban, hogy közönyösen és természetesen fogják fel az egész dolgot. Természeti tünet, vagy — mondjuk — kórjelenség az egész.

A kis asszisztens sürgött-forgott. Ki hitte volna ezt? Egészen váratlan fordulat volt oly jó prognózis mellett! Vagy talán a diagnózis csalt volna? Meglátjuk, meglátjuk! És spanyolfalat tolnak a beteg elé és üvegcséket és fecskendőket hoz a »testvér«, mialatt a feszület ott a keblén megcsillálik a felgyulladó villanylámpák fényében.

A fiúk körülállják az ágyat; van olyan, aki lökdösődik is előre: stréberségből, de lehet érdeklődésből is. Igen érdekes eset a 78-as! A méltóságos ur egy előadást is szentelt neki s hárman is mérték lázát,

szívverését, lélegzetét. Most aztán beadta a kulcsot.

— Csak legalább a méltóságos urat értesítettük volna! — sopánkodik a kis asszisztens a második tanársegédnek, ki szintén bejött, az érdekes esethez, — biztosan érdekelte volna az agónia! De ki láthatta ezt előre, mikor olyan szépen haladt a folyamat. Tegnap már megkezdődött a felszívódás... — Latin szavak, tudományos meghatározások, német auktoritások nevei röpködnek a levegőben. A II. tanársegéd kételkedik: hátha tévedés van a dologban.

— De édes kolléga, csak sziveskedjék megnézni, tessék megkopogtatni, itt a beteg! — Rögton kitakarják, kioldozzák a 78-as és kopogtatnak rajta, hallgatónak rajta: az első, a második tanársegéd és a fiúk is, ki stréberségből, ki érdeklődésből.

A 78-as pedig az alatt meghalni készült Vén koldus volt, akit félig megfagyva szedtek föl valamelyik téli hajnalban, miután elitta mindenét, még az életét is. Azóta itt feküdt: tüdőgyulladást állapítottak meg rajta és még egy csomó mindenféle nyavalyát, az egyedüli portékát, melyhez a legszegényebb ember is olesón kerül. Valójában csak egy baja volt: nem volt miért élnie; oly baj, mely sokkal gyakoribb halálok, mintsem azt az orvosok sejténék. Bizonyára az utolsó garasát itta el, hogy a megfagyásig lerészegedett s mikor egy ilyen vén koldusnak az utolsó garas is hiányzik az utolsó korty pálinkához, akkor bizo-

nyára nincs miért élnie tovább. Talán nem is akart élni: nem mondta, nem is mutatta; sőt ellenkezőleg. Szép csendesesen, nyugodtan feküdt, hagyta magát begöngyölgetni, kigöngyölgetni; beszédre szépen engedelmesen az orvosságot és nem öntötte ki titokban, mint a lakatosinas ott a balszomszédban. Aztán olyan jól tudott köhögni, szuszogni; a fiúk sokat tanultak rajta. Valódi térkép volt már a melle: kék vonalal a tüdő, pirossal a szív határai: egészen szép volt! Mikor pedig a rendes adag borocskát behozta a »testvér«, még fel is csillogott a szeme: mégis szép az élet! De azért meg kellett neki halni.

— Kérem, uram! — intette közelebb a medikusokat az asszisztens, ezt a váratlan fordulatot jó, ha megjegyzik. Ritka, kivételes eset, de olykor meglep, különösen iszákosoknál Kérem, Erdős kolléga a pulzust! Ugy! Három ujjal tapintsa, kérem, egyszerre! Milyen a légzés, Stern kolléga, hogy nevezzük ezt technikus terminussal?

A fiúk felelnek valamit, de titokban zúgolódnak. Ők nem vizsgálni jöttek ide, hanem egy halált nézni, egy olyan igazit. Kettő titokban az ajtó felé sompolyog: soh' sem fog az meghalni.

— Uraim, az agónia kezdődik! — szólt hirtelen az asszisztens, midőn az öreg száraz teste néhány fáradt rángatózással igyekezett lelkét kiszabadítani. — Lássák, kérem, ez az ugynevezett terminális légzés, az érverés alig tapintható...

Nem lehet: mert ha 300-at elintéztem, ennek olyan hire fut, hogy ennek alapján 10.000 új ügy jön fel. S tegyük fel, hogy ezeknek is eleget tettem, erre már egy millió lenne az évi számom. Igen de akkor már panamista gazembernek vagyok kikiáltva: mert nem hinné el rólam senki, hogy boldognak, boldogtalannak ingyen lótok-futok. És így igaz is volna. Mert nem is lehet ennyit megtenni ingyen. Nem pedig: az eljárási költségek miatt sem. 10.000 ügynek csak szaladgálási, levelezési stb. költsége legalább egy kerek millió forint. 6000 darabé 60.000 forint. Hát megkereshet-e az illető ennyit máshonnan? Ingyen tehát nem lehet, pénzért pedig csinálni: gazemberség.

De nem is kell eljárni. Nem kötelesség. A saját kerületén kívüli dolgokért nem is szokás. Hát ha az emberek annyira megbolondultak, hogy egy ügyben 30—40 ismerős és ismeretlen képviselőnek irnak, azok is annyira utánna bolonduljanak, hogy mind a 30—40 futkosson az egy ügyben? Elég ha a kerület képviselője fut.

Mert itt a bibi. Akár ismerem, akár nem, beállit hozzám az ember. Járjak el a dolgában, adjak ajánló levelet. Barátom én magát sohase láttam, ügyét sem ismerem, a protekciónak is ellensége vagyok. Mindegy, ő kér, könyörög, fenyegetődzik, füt-tát ígér. Ha pénzt kínál, kilököm. Ilyennel hát már nem alkalmatlankodnak. Jó hirem van. Követelik azonban, hogy járjak el annak, akit soha láttam, kivel egyszer beszéltem, kivel egy népgyűlésen jelen voltam, ki hal-

— Fonalszerű! — jegyzi meg a kis Stern.

— Igen helyesen Stern kolléga! Fonalszerű kérem a kámfort. Az urak gyakorolhatják magukat a bőr alá fecskendezésben: ennek már sem nem árt, sem nem használ. Kérem csak sorba. Erdős kolléga rosszul tartja a tüt. Ugy, most jól van.

A fiuk möhön nyulnak a fecskendő után. Egy haldoklónak bőre alá fecskendezni igazi medikusnak való érzés. Lehetőleg cinikusak akarnak lenni, de alapjában mindnyájan szentimentálisan fogják fel a dolgot s mialatt egymásközt rossz viceket susognak, sőt mosolyogni is próbálnak, önkéntelen gyerekes áhitattal nézik, mint száll a kékülő, mozdulatlan arcra a legnagyobb rejtély: a halál.

— Most meghalt! — szólta a kis asszisztens rövid szünet után, — kimarad a légzés is, az érverés is! Ajánlom magamat, kolléga urak; holnap, kérem, a boncolás tíz óra körül lesz, aki érdeklődik...

De a fiuk még egy percig néman állnak helyben. Itt a halál! Mindenik valami különös, valami érthetetlen, valami nagyszerű drámai pillanatot vár és előrehajolnak, hogy lassák, mint siklik végig a halál keze a vén koldus szederjes arcán.

... És látták, hogy lassan, lassan kismúltak a ráncok azon a kerges, annyit megalázott homlokon.

Péterfi Tibor.

lott a házban beszélni! Miért? Mert nekik úgy tetszik. És 20 millió ember nem tudom hány millió ügyben ezt mondja 5—10—30 képviselőnek! Tessék kiszámítani: hány-szorossa ez az összes állami ügynek?

Egy kinevezés — egy ügy a hatóságoknak: átlag 300 pályázat az állás kerülőknek. Hetezer protekciós ügyszám — a képviselőknek. Mert az egy állásért pályázó 300 ember mindenike átlag 20 képviselőhöz folyamodik.

Kinek tegyen eleget a képviselő? Melyik képviselőnek kívánságát teljesítse a kormány? Mindenkinek nem tehet eleget — nem teszi meg hát senkiét sem. Kinevezik, a ki tetszik, aki soron van, a kit a hatóságok ajánlottak.

Azonban, és itt meg kell állni, az eredmény mégis megvan. Mert a miniszter feljegyezvén a közbenjárókat minden kinevezés után hűségesen értesíti mind a 20 képviselőt, hogy kívánságának megfelelt. A 20 képviselő pedig mielőtt a hivatalos lapban megjelent volna, örömmel értesíti mind a boldog kinevezettet, aki életfogytiglan dicséri az ő nagynevű pártfogót.

Igy megy ma már igen sok ügyben, sőt tovább is. Van olyan értelmes miniszterünk is, hivatal vezetőnk is, aki még ügyesebb. Ha senki se ajánlja azt, akit kinevezni óhajt, valahogy tudtára adja az illetőnek, hogy kérje meg X képviselőt. Ha az közben jár, a siker biztos.

És ha a manőver jól ütött be; a miniszternek fufangja győzött. Ujra lekötöztetett valakit.

És mégis bolond a világ. Nem a saját érzése, esze, tehetsége után akar boldogulni, hanem folyton ir, folyamodik, utazik, audienciákon görnyed. Az állam pedig igen jó üzletet csinál. A pályázati kérvények és a protekciós levelezés bélyegeiből, az ilyent mind ajánlva küldik, hogy el ne vesszen. Szinte bevesz annyit, a mennyit a kinevezetteknek fizetésül ad.

Elmondanám. És azért mégis fogadni mernék, hogy a protekciós-láz nem fog apadni. Legalább 100 levelet kapok e cikk alapján is. És ebből kilencvennyolc jön ismerősömtől és egy sem a kerületemből. Az háborgat legkevésbé.

Én pedig ígérem, hogy mind a kilencvennyolcat le fogom kötelezni pártfogással a fenti recept szerint. Csak azt nem tudom egyenlőre, hogy midor és melyik ügyben.

Tessék pályázni nagyérdemű közönség!

Krónika a hétről.

(A munkás biztosításról. — Megsértett konzul. — Faragó József öngyilkossága. Zigány Árpád letartóztatása. — Fiumei zavargás.)

A munkás-betegsegélyezésről és baleset biztosításról szóló törvényjavaslat tárgyalására összehívott szakértekezlet most folytatja tanácskozásait. Reméljük, hogy ezen üdvös és nagyfontosságú kérdés eldöntése a kiválmaknak megfelelően fog történni.

*

Kutsera constanzai osztrák-magyar konzul konfliktusáról, Gradisteanu Péterrel, a román kulturliga elnökével, beszélnek most országszerte. Ugyanis az egyik constanzai vendéglőben, Kutsera konzul pártfogásába vett két magyar hölgyet, a kiket Gradisteanu Péter durván megsértett, mert magyarul beszéltek a pincérel. A konzul gyávanak nevezte Gradisteanut, mert védtelen nőket sértegetett, mire tettelegességre került a dolog és a verekedőket egy odasiető tábornok választotta el. A súlyos sértés megtorlása végett — mely Kutsera személyében az egész magyar népet érte — a külügyminiszter a kellő lépéseket megtette.

*

Váratlanul ért mindenkit az a híradás, hogy egyik legkiválóbb karrikatura rajzolónk, Faragó József öngyilkos lett Németországban. A hír valóban bizonyult s mindenütt mély részvétet keltett. Jankó János után Faragó volt a fővárosi nagyobb élclapok kedvelt rajzolója. Azután egyszerre csak megunta az itthonlétet, felcihelődött és Németországba ment, hol szintén számos nagy német lapnak rajzolt. Nyughatatlan természete itt sem érezte jól magát, egy időben melancholia fogta el, a mi még fokozódott benne, midőn fiatal nejét elvesztette. Nem talált már a munkában valami nagy kedvet, életuntan járt-kelt, míg végre végzetes tette határozta el magát. Pedig még sokat alkothatott volna.

*

Már megint Zigány Árpádról szól a nóta, arról a Zigányról, ki a Zeysig pör révén lett híres. Ő volt, ki annak idején megirta a Zeysig-féle röpiratot s ő volt az, kit annak idején emiatt pörbe fogtak, letartóztattak s hónapokon keresztül fogva tartották. Óriási izgalom előzte meg ezt a pört, a lapok azt híresztelték, hogy világra szóló botrányok fognak e pör nyomán felszínre vetődni. Nem lett semmi. A tárgyaláson Zigányt felmentették. Most ujabbán zsarolás kísérlete miatt Brassóban letartóztatták. Megint irt egy röpiratot, a sokat szerepelt Grödelék ellen, mely röpiratot hajlandó volt bizonyos összegek mellett nem létezővé tenni. A Grödel cég, megbízottja által, látszólag tárgyalta Zigánnyal s alkudozásokba bocsátkozott vele. Már ki volt tűzve a pénz átadási napja, a mikor rajta csípték és a detektívek lefülelték.

*

Nagymérvű tüntetések és zavargások folytak le a közelmúlt napokban Fiumében. A szokolisták Zágrábról, a hol kongresszust tartottak, Fiuméba utaztak azzal a szándékkal, hogy a fiumei magyarságot inzultálni fogják. A rendőrség tudomást szerzett jövetelükről és annak céljáról, tehát kivonultak

a pályaudvarra, a hol már roppant tömeg várta az érkezőket. A főkapitány felszólította a szokolisták vezetőjét, hogy vonják be a horvát zászlót és ne menjenek tünnető menetben. A felszólításnak nem volt foganatja, mert a szokolisták négyes sorokban a horvát zászló alatt elindultak. A fumei Adamics-téren találkozott a menet a fumeiakkal és az összeütközés itt történt. Az Adamics-téri kávéház egy pillanat alatt lett forgatva, mindent összetörtek ott. A dulakodás közben sok lövés dördült el és sok bizony nem tévesztett célt. A kivonult rendőrség mit sem tehetett és a zavargás csak az egész honvédelmi kirendelése után, ezek segítségével ért véget. Sok sebesült maradt a színhelyen, de többeket barátai és rokonaik magukkal cipelték. A városban nagy az izgatottság és a felháborodás a szokolisták és a horvátok ellen.

H I R E K.

— **Közigazgatási bizottsági ülés.** A vármegyei közigazgatási bizottság 1906. évi szeptember hó 12-én délelőtt 9 órakor a vármegyei székház nagy termében ülést tart.

— **Erzsébet királyné emléke.** Jövő héten lesz a megdicsőült Erzsébet királyné tragikus halálának évfordulója. Ezen a napon városunkban is gyász istentiszteletet fognak tartatni.

— **A kaposvári »Mária Valéria Egyet«** 1906. évi szeptember hó 10-én délután 3 órakor Kaposvárott a vármegyei ház kis termében választmányi gyűlést tart.

— **Halálozások.** S a a r y Á k o s szőlőszeti és borászati felügyelő életének 36-ik évében f. évi szeptember hó 3-án elhunyt. Temetése szeptember hó 4-én volt. — S z e n t e M ó z e s aszalói községi bíró, megyei törvényhatósági bizottsági tag Aszalón rövid szenvedés után elhunyt.

— **Veszedelmes szerető.** F. hó 1-én este Mató Ferenc kórházi szolga összeveszett a vele vadházasságban élő Pecsét Ilonával és dühében az asszonyt ölébe vett, a veszedelmes szerető ellen pedig a büntető eljárást megindították.

— **Sztrájk.** A kaposvári flakatossegédek béremelés céljából a mai napon sztrájkba léptek. Sztrájkanyagul kérelmükre a Schubert-féle »Bárány« vendéglő jelöltetett ki. Kívánságaikat 10 pontba foglalva már előzőleg benyújtották az Ipartestülethez és éppen mivel az abban foglaltakat mesterei teljesíteni nem hajlandók, hagyták abban a munkát.

— **Színház.** A városunkban működő színtársulat napról-napra telt ház előtt tartja előadásait. F. hó 5-én egy Shaekspaire dara-

bot »Hamlet a dán királyfi«-t adták, melyben a főszerepet Csiki kreálta. Zsufolt ház előtt folyt le az előadás, amely teljesen kielégítette a néző közönséget. A társulat primadonnája Rédei Szidi is megérkezett és már két előadáson lépett fel, amely alkalmakkor egyszerre megnyerte közönségünk rokonszenvét. A régen hirdetett Andorfi-féle fellépés még mindig késik, amit eléggé sajnálunk, mert Andorfi régi jó színész híre hozzánk is eljutott és szeretnénk abban minél előbb és minél többször gyönyörködni.

— **A szappan drágulása** A szappangyártáshoz szükséges nyersanyagok megdrágulása, különösen több olajtípusa vámjának tetemes emelése arra készítette úgy a mosó, valamint a pipere szappangyárosokat, hogy gyártmányaik árát újból felemeljék. A magyar és osztrák pipereszappangyárosok kötelezték magukat becsületszóval, hogy — három fajta kivételével — az összes pipereszappan fajták árát 15—20%-kal felemelik. A mosószappan árát is 10—15%-kal emelték az érdekelt gyárosok.

— **Nemzetközi kereskedelmi kongresszus.** Szeptember 24-én és 25-én Milanóban nemzetközi kereskedelmi kongresszust fognak tartani, amelyre az OMKE. is küld képviselőt. A kongresszus napirendjére több nagyfontosságú tárgy megvitatását tüzték ki. A legfontosabb tárgy mely megvitatás alá fog kerülni, a nemzetközi postaforgalom reformja, különösen egy nemzetközi bélyegnem meghonosítása. A kongresszus napirendjén szerepelnek még a következő tárgyak: A telefondíjak, váltók és csekkel nemzetközi jellegének szabályozása, a neutrális óceánvonalak berendezése stb. A kongresszus meghívóit most küldötték szét.

— **Sikerült az Orsz. Posztókv. Aruháznak** (Bpest, Rottenbiller-utca 100. sz.) 1000 vég nagyon jó minőségű tartós férfi ruha szövetet egy csőbe jutott posztógyárostól potom áron megvenni. Ez okból szétküld vidékre utánvételt csak 6 koronáért

egy teljes férfiöltönyre elegendő 3 méter nagyon jó, tartós, remek mintázatu szürke, barna és drapp seviot szövetet. Sötétkéket vagy feketét 7 koronáért. A fenti céget t. olvasóink figyelmébe ajánljuk.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Rusa Ernő.

A „Kaposvári Hitelszövetkezet“ igazgatósága fájdalommal jelenti, hogy buzgó igazgatósági tagja

Szalay Károly

ügyvéd, volt országgyűlési képviselő

folyó hó 6-án Budapesten a csillaghegyi tisztviselő telepen elhunyt.

Kaposvárott, 1906. szeptember 6.

Hirdetések

jutányos áron felvétetnek

==== e lap ====

kiadóhivatalában.

Legfinomabb a maga nemében

a „CERES“-ÉTEL ZSIR
(kokuszdiókból).

Tészta-, peccenye-sütéshez és főzéshez
==== a legjobb. ====

SCHICHT GYÖRGY

„CERES“
tápszerművek
osztálya

Aussig E/11.

Mit igyunk? hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványvíz erre a legbiztosabb óvszer. Elsősorban az I-sőrendű természetes szénsavas

natrontartalmú ásványvizet a MOHAI

Számos orvosi szaktekintély által ajánlva. Elismerő nyilatkozatok a forrás leírásának ismertető füzetében olvashatók. Haztartások számára másfél-literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű, mesterségesen szénsavval telített víznél, sőt a csodavíznél is olcsóbb, hogy az ÁGNESt lerakatok szerveztettek, ugyanott a forrás leírásának ismertető füzetét ingyen kapható. A forráskezelőség. — Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.

ÁGNESt

c) 7-10

FORRÁS-t, mely ideges gyomorban, légső-, lágyulás, vese- és hólyagbántalmak eseteiben 28 év óta kitűnő eredménnyel használtatik és ragályos betegségek, mint typhus, cholera megkíméltek azok, akik közönséges ivóvíz helyett a bacteriummentes mohai ÁGNESt-forrás vízzel éltek.

Kedvelt borvíz!

Hagelman Károly
könyvnyomdájában
egy
tanuló
felvétetik.

Ne mulassza el megrendelni!

mert Manhattan nélkül
100 kg. Manhattan táp-
porral hizalva 387 kilót
nyomott ezen sertés.

Gazdák figyelmébe!

A sertés szépen fejlődik, gyorsan nő és hamarabb hizik, a tehén több és jobb minőségű tejet ad, a ló sokkal erősebb lesz és súlyosabb terhet bír el, ha ezek eleségébe naponta a világhírű **Manhattan** tápporból csekély mennyiséget adagolunk; 5 kiló próbára 5 korona postautánvétellel. 100 kiló 50 kor., 50 kiló 26 kor. Budapest-ről vasuton szállítva. Hasznos tanácsadó a házi állataink hizlalása és táplálásához, valamint ezek betegségeiről és ettől való megóvhatásokról című minden gazdának nélkülözhetetlen, tanulságos könyvet minden rendeléshez ingyen mellékeljük. Megrendelési cím:

Manhattan-Vállalat,
Budapest, VIII., Bezerédi-utca 3 M.

**Legjobb
mellékkereset**

nők és családok részére. Egy helyen és egy háztartásban se hiányozzék az eredeti

„Styriai“ kötőgép

Árjegyzék ingyen. — Kedvező fizetési feltételek.

Első styriai kötőgépgyár

magyarországi képviselője,
FOGL J. L. műgépész
Budapest, VI. Csengery-utca 54.

Személy hitel!

Kezes és kezes nélkül katonatisztek-, papok-, lelkészek-, udvari-, állami-, megyei- és magántisztviselők, tanítók, kereskedők, iparosok, **nyugdíj jogosult hölgyek**, kereskedelmi alkalmazottak és magánosoknak $\frac{1}{4}$ –25 évig terjedő időre heti, havi, $\frac{1}{4}$ – $\frac{1}{2}$ és egész évi tőkekamat törlesztéssel!

Különlegesség! A páris- bécsi enqueté értelmében tőkésítjük a jövődelmet.

4%!

4%!

4%!

4%!

Jelzálog hitel!

300 koronától feljebb I. II. és III. helyre földek-, városi- és vidéki-házak, nyaralók, gyárak, fürdőépületek, malmok, ásványvíz és egyéb források és kőbányákra, a becsérték $\frac{3}{4}$ részéig.

Építési hitel!

Építésfélben lévő ingatlanokra 2–3 részletben, oly arányban a mily arányban az építkezés előre haladt!

Bank és magánadóságok convertálása!

Váltó- és tárcahitel! Visszeszámítás kereskedőknek!

Előnyösen! **Solid** alapon és **gyorsan** eszközöljük mindezen fenti műveleteket elsőrangú intézetek által.

Elsőrendű ajánlatok!

Kérjen prospectust! — Válaszbélyeg melléklendő!

3–3

MELLER L. E.

Budapest, V., Koháry-utca 19/B.

Budapesten

Az egyetlen

Független

Ellenzéki

nagy napilap

„AZ UJSÁG”

Előfizetési ára:

Egész évre 23 K. — f.
Fél évre 14 K. — f.
Negyedévre 7 K. — f.
Egy hónapra 2 K. 40 f.

Gyönyörű albumajándék karácsonyra Az Ujság minden előfizetőjének kivétel nélkül!

Megrendelési cím: **AZ UJSÁG** kiadóhivatala,
Budapest, VII., Kerepesi-ut 54.

RÓZSA JÁNOS

Kaposvár, Fő-utca 31. sz.

SAJÁT HÁZÁBAN.

Ajánlja a legújabb gépekkel felszerelt

vegyszeti ruhatisztító
és gőzműfestő intézetét,

mely bármelyik külföldi gyárral felveszi a versenyt.

Nálam tisztított ruhákért jótállok, hogy a foltok
nem ütnek vissza.

*Kérem a modern vegytisztítást ne tessék a szabófolt
tisztítással összetéveszteni.*

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan
eszközöltetnek.

Nincs többé iszákosság

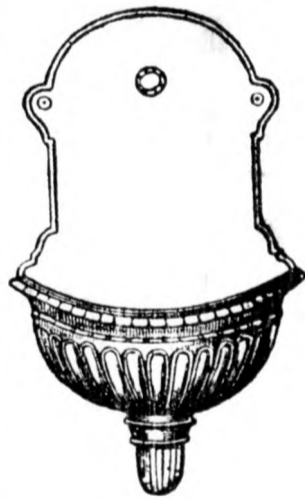
a Zoa-por használata után, a miről ezer meg ezer köszönőlevél önként beérkezett. — A Zoa-por kávé-, ital-, étel- vagy szeszes italban adható anélkül, hogy erről az ivó tudomást sai bírjon. Teljesen ártalmatlan. — A Zoa-por többet ér, mint a világ minden szóbeszéde a tartózkodásról, mert előidézi azt a csodahatást, hogy az iszákosnak a szeszes italt ellenszenvessé teszi. A Zoa oly csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér vagy leánygyermek egyaránt az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejtí, mi okozta javulását. Zoa a családok ezreit békitetteki, sok ezer férfit a szégyen és becsatlenségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Nem kevés fiatal ember a jó utra és szerencséhez segített és sok ember életét számos évvel meghosszabbította. — Egy adag ára egy teljes kurához 10 korona. Szétküldés titoktartás mellett portó- és vámmentesen történik utánvétl vagy a pénz előleges be- küldése mellett. Szállítja **AUFENBERG JÓZSEF** Budapest, VIII., Bezerédi- utca 3/M. szám.

Részletfizetésre

porcellán és üveg-szervizek, lámpák, china- ezüst.
Kérésre képes szines árlap ingyen. Ugyanitt utazók felvételnek, kik vendéglősöket, kereskedőket és henteseket látogatnak, híres szegedi paprika el- adásával sokat kereshetnek.

1 kiló világhírű szegedi paprika 3 frt utánvétl.
Ivánkóvits Károly és fia, Szegeden.

Nyomdai munkákat
jutányos áron készít
Hagelman Károly
könyvnyomdája
Kaposvár.

TAKY FERENCZ

okl. gépész, villany- és vízvezetékszerelő
KAPOSVÁR, KORONA-UTCZA 14. SZ.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a jelen kor igényeit teljesen kielégítő

villany, vízvezeték, telefon
és villamos-csengő felszerelésére, valamint
bicikli, varrógép, villany- és benzinmotor, ugyszintén min-
dennemű mechanikai gépek javítására

Electrotechnikai Műhelyt

rendeztem be.

A városi villanytelep szolgálatából kilépve, ezen nagyszabású műhely felállítására azon cél vezérelt, hogy bő tapasztalataim s szaktudásom révén városunkban egy oly iparágat honosítsak meg, melyet a nagyközönség eddig nélkülözni volt kénytelen.

A villamos világításnál előforduló zavarokat a leggyorsabban és legjutányosabban eszközölöm.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, vagyok teljes tisztelettel

Taky Ferencz

okl. gépész, villany- és vízvezetékszerelő.

Magánvízvezetékek felszerelését igen jutányos áron vállalom el.